

**ΑΡΘΡΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΒΑΣΙΛΗ
ΚΙΚΙΛΙΑ**

Τίτλος: «Η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ θα κριθεί από την συμμετοχή των πολιτών της»

Λέγεται και έχει επιβεβαιωθεί πανηγυρικά, ότι η αλήθεια μας σώζει, αφού πρώτα μας έχει εξοργίσει. Στις 9 Σεπτεμβρίου του 2024 ο Μάριο Ντράγκι έδειξε τον ελέφαντα στο δωμάτιο. Δεν ήταν ο πρώτος ούτε θα είναι ο τελευταίος που διαπιστώνει ότι η οικονομία της ΕΕ υστερεί, πλέον, σημαντικά έναντι των ΗΠΑ και της Κίνας, ιδίως στις προηγμένες τεχνολογίες, με δυσμενείς συνέπειες στην ποιότητα ζωής των Ευρωπαίων. Ο Ντράγκι κατονόμασε τις βασικές αιτίες αυτής της υστέρησης: υπερβολική γραφειοκρατία, ελλιπής χρηματοδότηση, χαμηλές ψηφιακές δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού. Εκτιμώ ότι αν προσέθετε τον παράγοντα «στιβαρή πολιτική ηγεσία» θα περιέγραφε πλήρως το πρόβλημα. Σε μια υπερεθνική οικονομία όπως αυτή της Ε.Ε, το έλλειμμα ενιαίας πολιτικής βούλησης είναι δομικό πρόβλημα, οι διαβουλεύσεις και συμβιβασμοί κυριαρχούν, ενώ κρίσιμες αποφάσεις λαμβάνονται μετά από σημαντικές «εκπτώσεις» ή σημαντικές πιέσεις.

Και ενώ, θεωρητικά, αυτή η συνεχής διαβούλευση σύγκλισης συμφερόντων και απόψεων, θα είχε τουλάχιστον και μια θετική πλευρά, αυτήν της ενδυνάμωσης της κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή οικογένεια, συμβαίνει το αντίθετο: Οι κοινωνίες των κρατών μελών αντιδρούν ολοένα και πιο «αντισυστημικά». Σε κάθε κάλπη και σε κάθε σημαντική ευκαιρία, η νεολαία, οι εργαζόμενοι, οι λαοί εκφράζουν «αντί-θέσεις» προς το σύστημα, εθνικό και υπερεθνικό.

Αυτό είναι, μεν, κοινός τόπος, ωστόσο δεν διαφαίνεται πρόθεση για λύσεις κοινής λογικής. Αντίθετα, προωθούνται σχέδια που, μάλλον, θα εντείνουν αντί να αποκλιμακώσουν τις αντιθέσεις. Παράδειγμα: Στις 14 Μαΐου 2025, δημοσιοποιήθηκε η πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να αναμορφώσει τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, επαναφέροντας μια

πρόταση του 2022 για την σύσταση Υπερταμείου Ανταγωνιστικότητας, ύψους 200 δις ευρώ. Και ενώ η πρόθεση είναι θεωρητικά σωστή, καθώς «απαντά» στις κρατικές επενδύσεις των ΗΠΑ και την κρατική στήριξη της βιομηχανικής πολιτικής της Κίνας, η υλοποίηση της, μάλλον, κινείται σε λάθος κατεύθυνση.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ε.Ε θα αναμορφωθούν και θα συγκεντρωθούν σε 27 «εθνικά σχέδια», ένα για κάθε κράτος μέλος. Με αυτόν τον τρόπο θα καταργηθούν περίπου 500 μικρότερες χρηματοδοτικές γραμμές. Με δεδομένο ότι τα 200 δις δεν είναι νέοι πόροι και λεφτόδεντρα δεν υπάρχουν, προφανώς, θα αφαιρεθούν κονδύλια από την Κοινή Αγροτική Πολιτική και τα έργα σύγκλισης μέσω ΕΣΠΑ. Πώς ακριβώς θα αναπτυχθεί, λοιπόν, περαιτέρω και θα εκσυγχρονιστεί η αγροτική οικονομία της Ευρώπης και ειδικά του ευρωπαϊκού Νότου; Και πώς θα επιτευχθεί η περαιτέρω σύγκλιση ή μάλλον, η ανάσχεση της απόκλισης μεταξύ Βορά και Νότου εντός Ε.Ε, ειδικά μετά την μεγάλη οικονομική κρίση της προηγούμενης δεκαετίας; Τι θα συμβεί με την συνέχεια του ερευνητικού πυλώνα Horizon Europe των 96 δις, εκεί δηλαδή όπου στηρίζεται κάθε δυναμική παραγωγική οικονομία;

Δικαιολογημένα ανατρέχει κανείς στο παρελθόν στο 2000 και την εξίσου φιλόδοξη στρατηγική της Λισαβώνας, η οποία απέτυχε για μια σειρά λόγων όπως ανομοιογένεια μεταξύ των κρατών μελών, πολυπλοκότητα και δυσλειτουργικότητα, έμφαση στη δημοσιονομική σταθερότητα, περιορισμός δημόσιων επενδύσεων κ.α. Αλλά ο πιο ενδιαφέρων καταγεγραμμένος λόγος, ήταν η κοινωνική απάθεια, ότι κοινωνικοί εταίροι και πολίτες δεν υιοθέτησαν τους στόχους. Διότι οι στόχοι δεν ήταν δικοί τους, δεν ανταποκρίνονταν δηλαδή στην πράξη, σε ανάγκες ή προσδοκίες των Ευρωπαίων πολιτών. Τι μας κάνει να πιστεύουμε ότι αυτή τη φορά ανταποκρίνονται; Άλλαξε μήπως η μεθοδολογία και το σκεπτικό λήψης αποφάσεων; Ούτε η διαχείριση της οικονομικής κρίσης του 2010-2016, ούτε η πολιτική ενίσχυσης του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης μέσω αθρόας μετανάστευσης, ούτε η αντιμετώπιση της πρόσφατης ενεργειακής κρίσης μας δείχνουν κάτι τέτοιο και οι κοινωνίες, ειδικότερα οι νέες γενιές, νοιώθουν περισσότερο από ποτέ

αποξενωμένες από τα κέντρα λήψης αποφάσεων. Διότι, σε αντίθεση με την κρατούσα άποψη στα «διευθυντήρια», όχι, οι χώρες δεν είναι εταιρείες και οι πολίτες δεν είναι υπάλληλοι.

Αντίθετα βιώνουν καθημερινά την διεύρυνση των ανισοτήτων, οικονομικών και κοινωνικών, την κάθετη αύξηση του κόστους ζωής και την καθήλωση του εισοδήματός τους, την ανασφάλεια στην καθημερινότητα, τη δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία για μικρομεσαίες και start ups, τη γραφειοκρατική ξεπερασμένη μηχανή και του κράτους και των Βρυξελλών. Αν το ζητούμενο της ΕΕ - πολύ σωστά - είναι η ανταγωνιστικότητά της απέναντι σε ΗΠΑ και Κίνα, τότε πρέπει να καταδείξει με σαφήνεια το όφελος που θα προκύψει για τους πολίτες της, τους εργαζομένους και τις παραγωγικές της δυνάμεις. Διότι, τα μέχρι τώρα στοιχεία δείχνουν ότι ενισχύεται συνεχώς μια μειοψηφία και μεγαλώνει το χάσμα μεταξύ των ελίτ και των υπολοίπων τάξεων που συμπίεστηκαν προς τα κάτω. Αυτό δεν ήταν και δεν είναι το όραμα της Ευρώπης, των λαών, ούτε φυσικά η ισχύς του φιλελευθέρου οικονομικού μοντέλου. Η άρνηση της πραγματικότητας που βιώνουν οι πολίτες ή ακόμη χειρότερα, η ωραιοποίησή της με μισές αλήθειες και παράλληλη δαιμονοποίηση με την ταμπέλα του «λαϊκισμού», μόνο ζημιά προκαλεί στην Ευρωπαϊκή οικογένεια. Πρέπει να αποδεχτούμε την αλήθεια για το πού αποτύχαμε, ακόμη κι αν μας εξοργίσει, ώστε να σωθούμε.